

Svešvaloda (angļu, franču, vācu) optimālajā mācību satura apgaves līmenī

Valsts pārbaudes darba programma

Svešvaloda (angļu, franču, vācu) optimālajā mācību satura apguves līmenī

Valsts pārbaudes darba programma

Valsts pārbaudes darba programma ir izstrādāta Eiropas Sociālā fonda projektā "Kompetenču pieeja mācību saturā" (turpmāk – Projekts).

Valsts pārbaudes darbu satura, programmu un paraugu izstrādi Projektā vadīja
Pāvels Pestovs.

Valsts pārbaudes darba programmas izstrādi un sagatavošanu publicēšanai vadīja
Rīta Kursīte.

Valsts pārbaudes darba programmu izstrādāja **Ina Baumanē, Olga Billere, Viktorija Ivanova, Anita Jonasta, Vita Kalnbērziņa, Dita Lapiņa, Anita Lazdāne, Dina Šavlovskā, Elīna Vestmanē** un **Katrina Vēvere.**

Valsts pārbaudes darba programmas izstrādē piedalījās Eiropas Komisijas svešvalodu pārbaudes darbu eksperts, Eiropas Moderno valodu centra RELANG projekta lektors, Ungārijas Pēčs universitātes asociētais profesors **Gabors Szabo**, Ph. D. habil.

Valsts pārbaudes darba programmu izvērtēja ārējie eksperti: **Inge Bliska, Dagnija Deimante** un **Gundega Muceniece.**

Projekts izsaka pateicību visām Latvijas izglītības iestādēm, kas piedalījās valsts pārbaudes darbu aprobācijā.

Saturs

Ievads	4
1. Valsts pārbaudes darba mērķis	4
2. Vērtēšanas saturs	4
3. Valsts pārbaudes darba uzbūve	7
4. Vērtēšanas kārtība un kritēriji	11
5. Piekļuves nosacījumi	12
6. Palīglīdzekļi, kurus atļauts izmantot valsts pārbaudes darba laikā	12
7. Rīcības vārdu raksturojums	12

PIELIKUMI

1. pielikums. Skolēnu snieguma līmeņu apraksti rakstīšanas un runāšanas uzdevumos	13
2. pielikums. Svešvalodā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti optimālajā apguves līmenī	16
3. pielikums. Valsts pārbaudes darba programmā un valsts pārbaudes darba paraugā lietotie kodi	18

Ievads

Valsts pārbaudes darba programma veidota kā teorētiskais ietvars 2021./2022. mācību gada un nākamo gadu valsts pārbaudes darbu izstrādei, kas nodrošinātu to salīdzināmību, grūtības pakāpes nemainību un pēctecību.

Programmā skaidrots valsts pārbaudes darba vērtēšanas saturs, valsts pārbaudes darba uzbūve, vērtēšanas kārtība un kritēriji. Tāpat programmā vērsta uzmanība uz būtiskākajām izmaiņām salīdzinājumā ar līdzšinējā valsts pārbaudes darba saturu un uzbūvi.

1. Valsts pārbaudes darba mērķis

Valsts pārbaudes darba mērķis ir novērtēt skolēnu sniegumu svešvalodā atbilstoši Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumu Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem" (turpmāk – standarts) 2. pielikumam "Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti valodu mācību jomā" optimālajā mācību satura apguves līmenī (B2), kā arī iegūt datus skolēnu snieguma un apgūtā mācību satura izvērtēšanai, metodisko ieteikumu izstrādei, pedagogu profesionālās pilnveides plānošanai u. tml. Skolēni, kuri demonstrē atbilstošas valodas zināšanas, saņem apliecinājumu par valodas apguves līmeni B2 saskaņā ar Eiropas kopīgajām pamatnostādņēm¹ (turpmāk – EKP).

Valsts pārbaudes darba adresāts – skolēni, kuri ir apguvuši valodu mācību jomas sasniedzamos rezultātus (turpmāk – SR) svešvalodā optimālajā mācību satura apguves līmenī (2. pielikums) un kuri izvēlējušies kārtot optimālā (B2) līmeņa valsts pārbaudes darbu svešvalodā.

2. Vērtēšanas saturs

Svešvalodas optimālā līmeņa valsts pārbaudes darbs (turpmāk – VPD) novērtē skolēnu sniegumu svešvalodā receptīvās un produktīvās darbībās un to savstarpējā mijiedarbībā. VPD pārbauda skolēnu spēju saprast un lietot literāro valodu, runājot un rakstot par sev zināmām un nezināmām tēmām, ar kurām saskaras personiskajā, sabiedriskajā, mācību vai ar darba vidi saistītā jomā. Līdz ar to jaunais VPD atšķiras no līdzšinējā pēc uzbūves un satura.

Pēc uzbūves VPD paraugs atšķiras ar to, ka tā uzdevumi pārbauda tikai vienu valodas līmeni pretēji līdzšinējam, kurā bija iekļauti B1, B2 un C1 līmeņa uzdevumi, kas ietekmēja eksāmena rezultātu drošību. Jaunais formāts sniegs iespēju labāk izvērtēt skolēnu zināšanu atbilstību B2 līmenim.

Valodas apguves līmenis B2 nozīmē, ka skolēns "spēj saprast galveno domu sarežģītos tekstos gan par konkrētiem, gan abstraktiem tematiem, arī diskusijās par profesionāliem jautājumiem savā specialitātē. Spēj sarunāties samērā brīvi un spontāni, saziņa ar dzimtās valodas lietotājiem noris bez aizķeršanās. Spēj skaidri un detalizēti izteikties par dažādiem tematiem, pamatot savu viedokli, izklāstot dažādu variantu priekšrocības un trūkumus"².

Lai veiktu saziņas uzdevumus, valodas lietotājiem ir jāiesaistās valodas komunikatīvajās darbībās un jālieto saziņas stratēģijas. Produktīvās darbības uzdevumi un stratēģijas ietver gan mutiskas, gan rakstiskas darbības. Receptīvās darbības un stratēģijas ietver klausīšanās un lasīšanas darbības. Interaktīvajās darbībās valodas lietotājs pārmaiņus darbojas gan kā runātājs, gan kā klausītājs kopā ar vēl vienu vai vairākiem sarunas partneriem, tā, sadarbojoties nozīmes veidošanā, rodas sarunas diskurss.

Būtiskākā izmaiņa saturā ir valodas prasmju integrācija valodas darbībās. Tā izpaužas nedaudz garākos lasāmā teksta fragmentos rakstīšanas un runāšanas uzdevumos, kas ļauj tuvināt pārbaudes darba uzdevumu saturu autentiskam un konkrētai situācijai atbilstošam valodas lietojumam.

¹ Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana. Rīga : Valsts valodas aģentūra, 2006. ISBN 9789984983677

Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. 2th ed. Strasbourg : Council of Europe, 2001.
Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment. 3th ed. Strasbourg : Council of Europe, 2018.

² Eiropas kopīgās pamatnostādnes valodu apguvei: mācīšanās, mācīšana, vērtēšana. Rīga : Valsts valodas aģentūra, 2006. 28. lpp. ISBN 9789984983677

Jaunā vērtēšanas pieeja ir atbilstoša EKP, paredzot gramatiku un leksiku vērtēt kopā, nevis atsevišķi, kā tas bija līdz šim. Tas ļauj iegūt statistiski drošāku un pamatotāku informāciju par skolēnu zināšanām un prasmēm.

VPD dod skolēnam iespēju pārbaudīt savas zināšanas un izpratni, prasmes, ieradumus un zināšanu, izpratnes un prasmju kombinācijas, kuras skolēns svešvalodā ir apguvis.

VPD saturs izstrādāts atbilstoši standartā plānoto skolēnam SR grupām optimālajā apguves līmenī, saskaņojot tās ar EKP valodas B2 līmeņa un izziņas darbības līmeņu aprakstiem (1. tabula), kas balstās SOLO taksonomijā (*Structure of Observed Learning Outcomes*) jeb novēroto mācīšanās rezultātu struktūrā. Svešvalodu standarta SR grupas, EKP B2 līmeņa sasniedzamo rezultātu indikatori un SOLO taksonomija veido VPD uzdevumu kompleksumu un ļauj prognozēt uzdevumu grūtības pakāpi. Valodu apguvē grūtības pakāpi raksturo makrofunkcijas – apraksts, salīdzinājums un cēloņsakarības, kas ir salīdzināmas ar SOLO I–IV līmeni.

1. tabula. SOLO taksonomijas izziņas līmeņu apraksts

Izziņas darbības līmenis un tā apraksts	
I	Uztver un lieto vārdus, frāzes, teikumus un dažādus tekstu veidus svešvalodā.
II	Piemēro valodas struktūras attiecīgajai situācijai, novērtē situāciju un tās dalībnieku vajadzības.
III	Lieto valodas zināšanas vai prasmes jaunās situācijās, uzskatāmi atklājot patiesu izpratni par valodas lietojuma atbilstību.
IV	Lieto valodas zināšanas un prasmes situācijās ar augstu kompleksuma pakāpi.

Izziņas darbības līmeņu integrācija uzdevumos atklāj VPD pārbaudāmā satura sadalījumu pa uzdevumiem dažādās VPD daļās. VPD parauga uzdevumi veidoti atbilstoši SR grupām – plānotajiem skolēnam SR optimālajā apguves līmenī. Katrs uzdevums pārbauda vairākas SR grupas. Svešvalodu zināšanu pārbaudē tiek izmantoti EKP līmeņu apraksti, kuros noteikti indikatori liecina par konkrētā valodas apguves līmeņa sasniegšanu (2. tabula), kur atspoguļota atbilstība starp standarta SR grupām, EKP indikatoriem un izziņas darbības līmeni (SOLO taksonomija).

2. tabula. VPD svešvalodās atbilstība svešvalodu standartam, EKP un SOLO taksonomijai

SR veids	SR grupa (standarts)	B2 valodas apguves līmeņa sasniedzamo rezultātu indikatori* (EKP)	Izziņas darbības līmenis (SOLO)
I. Zināšanas un izpratne	Konteksts: globāli un detalizēti izprot daudzveidīgu tekstu kontekstu.	Saprot specializētus rakstus ārpus savas interešu jomas. Saprot rakstus un ziņojumus par aktuālām problēmām, kur autori izsaka noteiktu viedokli vai pauž nostāju.	I–II
	Tekstu veidi: mērķtiecīgi izmanto iegūto informāciju, idejas, pārdomas savos mutvārdu un rakstveida tekstos, piešķirot tiem jaunu nozīmi.	Atrod vajadzīgo informāciju, caurskatot garus un sarežģītus tekstus. Nosaka saturu dažādu veidu autentiskos tekstos (raksts, brošūra, grafiks, bloga ieraksts, ziņas, daiļliteratūras fragments, enciklopēdijas ieraksts, instrukcija utt.) un autentiskos audioierakstos (ziņas/reportāža, intervija, publiskā runa utt.), kas saistīti ar dažādām jomām un jautājumiem.	II
	Valodas sistēma: izvēlas kontekstam un tekstam piemērotu leksiku, vārdus, frāzes un izteicienus savieno kompleksos teikumus, lietojot atbilstošas kategorijas, elementus, vārdšķiras un struktūras.	Izvēlas un lieto plašu vārdu krājumu, bet grūtības var sagādāt retāk lietotas idiomās. Lieto dažādas gramatiskās konstrukcijas un daudzveidīgu leksiku, kura ļauj skaidri izteikt savu domu. Sarežģītākās gramatiskās konstrukcijās var pieļaut nenožīmīgas kļūdas.	II–III

SR veids	SR grupa (standarts)	B2 valodas apguves līmeņa sasniedzamo rezultātu indikatori* (EKP)	Izziņas darbības līmenis (SOLO)
II. Prasmju grupas	Uztver un analizē runātā un rakstītā teksta saturu un struktūru.	Lasa patstāvīgi, lasīšanas veidu un tempu piemērojot konkrētam tekstam vai lasīšanas mērķim un pēc vajadzības lietojot atbilstošus uzziņu avotus.	III
	Producē un publisko strukturētu runātu un rakstītu tekstu auditorijai piemērotā valodā un stilā.	Veido skaidrus, sistēmiskus aprakstus un izklāstus, kur akcentēti nozīmīgākie jautājumi un svarīgākās detaļas. Veido skaidrus, detalizētus aprakstus un izklāstus par dažādiem tematiem, kas saistīti ar personas interesēm un dažādām mācību jomām, izvērsot un pamatojot izteikto domu ar papildu argumentiem un attiecīgiem piemēriem.	III–IV
	Informācijas pratība: iegūst, pārveido un ētiski izmanto informāciju.	Iegūst informāciju, idejas un uzskatus no specializētiem informācijas avotiem savā nozarē. Saprot garas, sarežģītas instrukcijas un detaļas par apstākļiem un brīdinājumiem, ja ir iespējams pārlasīt atsevišķi.	III–IV
	Sadarbība: konstruktīvi sadarbojas dažādu viedokļu apspriešanā un kopīga darba organizēšanā.	Ja nepieciešams, novirzās no iepriekš sagatavotā teksta un pievēršas klausītāju uzdotajiem jautājumiem, raitā valodā brīvi formulējot domu. Atbild uz jautājumiem par runāto brīvi un bez sagatavošanās, neradot grūtības klausītājiem.	III
III. Ieradumi	Atbildīgi, pilnvērtīgi darbojas daudz kultūru un daudzvalodu vidē.	Izsakās pārliecinoši, skaidri un pieklājīgi, atbilstoši situācijai un tajā iesaistītajām personām.	III
IV. Zināšanu, izpratnes un prasmju komplekss lietojums	Problēmrisināšana: plānveidīgi un secīgi īsteno teksta izpēti – definē izpēti objektu, izvēlas metodoloģiju, veic datu savākšanu un analīzi, formulē secinājumus.	Runā un rakstos veido skaidru, detalizētu tekstu par dažādiem ar savu interešu loku un mācību jomu saistītiem jautājumiem, apkopojot un izvērtējot informāciju un argumentus no vairākiem avotiem.	III–IV

* Indikatori – sasniedzamo rezultātu rādītāji atbilstoši EKP valodas apguves līmeņu aprakstiem.

Katram SR veidam ir sava specifika.

- **Zināšanas un izpratne** aptver visas svešvalodu standarta galvenās daļas: konteksts, tekstveide un zināšanas par valodas sistēmu.
Zināšanu un izpratnes apguve attiecas uz standartā plānotajiem skolēnam SR, kuri parasti sākas ar darbības vārdiem “skaidro”, “pamato” u. c. Plānoto SR apguvi skolēns demonstrē, piemēram, atbildot uz jautājumiem par dzirdēto vai izlasīto.
- **Prasmju grupas** ietver valodas uztveri, producēšanu, mijiedarbību/sadarbību un informācijas pratību.
Tās ir būtiskas mācību priekšmeta specifiskās prasmes, domāšanas un caurviju prasmes. Prasmju apguvi skolēns atklāj darbībā, piemēram, analītiski spriež, piedaloties diskusijās, lieto kontekstam atbilstošu valodu.
- **Ieradumu** sadaļa ir orientēta uz VPD satura daudzvalodu un daudz kultūru kontekstu.
Ieradumus, kas balstīti vērtībās, skolēns demonstrē darbībā: tos vērtē, novērojot skolēna spējas darboties daudz kultūru kontekstā.
- **Zināšanu, izpratnes un prasmju komplekss lietojums** integrē visas iepriekš minētās sastāvdaļas uz problēmas risinājumu orientētos uzdevumos.

3. Valsts pārbaudes darba uzbūve

VPD veido divas daļas: rakstveida daļa un mutvārdu daļa. Rakstveida daļā pārbauda skolēna receptīvās darbības – klausīšanās un lasīšanas prasmes – un produktīvās darbības – rakstīšanu (rakstveida starpniecība (EKP – *mediation*)).

Mutvārdu daļā pārbauda skolēna runāšanas (mutvārdu starpniecība un mijiedarbība) prasmes.

Starp VPD daļām ir 30 minūšu starpbrīdis.

VPD uzdevumi veidoti attiecīgajā svešvalodā. Darbam ir viens variants.

VPD daļu īpatsvars un izpildei paredzētais laiks redzams 3. tabulā.

3. tabula. VPD uzbūve

VPD daļa	Darbību veidi (EKP)	Valodas prasmes	Maksimālais iegūstamo punktu skaits	Uzdevumu skaits	VPD daļas īpatsvars (%)	Izpildes laiks (min.)
Rakstveida daļa	Receptīvās darbības	Lasīšana	25	2–3	25	40
		Klausīšanās	25	2–3	25	25
	Produktīvās darbības ar integrētiem mijiedarbības un starpniecības elementiem	Rakstīšana	$32 \times 0,78125 = 25$	2	25	80
Mutvārdu daļa		Runāšana	25	2	25	12–15
		Kopā	100	8–12	100	160

Receptīvo (klausīšanās un lasīšanas) darbību pārbaudes uzdevumi

Receptīvo darbību pārbaudi veido lasīšanas un klausīšanās uzdevumi B2 līmenī, kas pārbauda skolēnu spēju saprast literārā valodā pausto saturu par zināmām un nezināmām tēmām, ar kurām saskaras personiskajā, sabiedriskajā, mācību vai ar darba vidi saistītā jomā.

Produktīvo (rakstīšanas un runāšanas) darbību pārbaudes uzdevumi

Rakstīšana

Rakstīšana sastāv no diviem uzdevumiem ar dažādām komunikatīvajām funkcijām.

Pirmajā uzdevumā pārbauda skolēnu prasmi uzrakstīt interaktīvu tekstu ar konkrētu saziņas mērķi (piemēram, vēstuli, e-pastu), ievērojot komunikatīvās situācijas kontekstu (ko atklāj iedevums un norādījumi) un lietojot svešvalodu atbilstoši EKP B2 līmeņa prasībām. Vēstulē skolēns skaidri un pārliecinoši izsakās formālā stilā, sniedz informāciju, pauž viedokli, ja nepieciešams, uzdod precizējošus jautājumus atbilstoši situācijai un tajā iesaistītajām personām.

Otrajā uzdevumā pārbauda skolēnu prasmi uzrakstīt argumentatīvu tekstu (piemēram, argumentētu eseju) atbilstoši EKP B2 līmeņa prasībām. Esejas tekstā skolēns apkopo informāciju un argumentus no dažādiem avotiem, izvērtē dažādas idejas un problēmu risinājumus, lai izveidotu saistītu argumentu virkni, spriestu par cēloņiem, sekām un hipotētiskām situācijām.

Runāšana

Runāšanā pārbauda skolēna prasmi sagatavot, izteikt un aizstāvēt argumentētu viedokli (producēšanas darbības, starpniecības elementi un mijiedarbība). Mutvārdu daļu veido viens uzdevums, kas sastāv no trīs daļām: gatavošanās, runas prezentācija, diskusija. Pirmajā daļā skolēns saņem divus dažādus iedevumus par vienu tematu, no kuriem vismaz viens ir tekstuāls (līdz 80 vārdiem; piemēram, raksta fragments, citāts) un otrs var būt vizuāls (piemēram, karikatūra, grafiks, fotogrāfija, reklāma). Atbilstoši iedevumiem 3–5 minūšu laikā skolēns sagatavo līdz 5 minūtēm garu runu. Pēc otrās daļas – runas prezentācijas – ir trešā daļa ar trīs intervētāja jautājumiem, kas aicina skolēnu papildināt un tālāk attīstīt savas runas saturu (1. tabula – SOLO taksonomijas III un IV līmenis).

Detalizēts uzdevumu apraksts apkopots 4. tabulā. Standarta SR kodu atšifrējumu skatīt 3. pielikumā.

4. tabula. VPD saturs

Darbību veidi	Valodas prasmes	Standarta SR	Tekstu veidi (iedevums)	Uzdevumu veidi (atdevums)
Receptīvās darbības	Klausīšanās (2–3 uzdevumi)	VS.O.1.1.2. Analizē un skaidro saziņas situācijas dalībnieku lomas un nolūkus (arī daiļliteratūrā un publicistikā). VS.O.2.1.1. Atpazīst dažādu valodu un stilu elementus un stereotipus tekstos, filmās, videomateriālos, diskutē par tiem un to izcelsmi. VS.O.2.2.1. Lasa un klausās ar izpratni, patstāvīgi izvēloties savam mērķim atbilstošu stratēģiju. VS.O.3.2.1. Pamana cilvēka izrunas īpatnības un analizē runātāja intonāciju, attieksmi un iespējamo izcelsmi. Ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas. Izmanto dažādu valodu variantu izrunu savu mērķu sasniegšanai.	2–3 audioieraksti (kopā apmēram 5–6 min.). Pamatā autentiski audioieraksti (piemēram, ziņas/reportāža, intervija, publiskā runa).	- Dažādu veidu daudzizvēļu uzdevumi – a./b./c.; pareizi/aplami; - teksta papildināšanas uzdevumi (angl. <i>gap fill task</i>) – piemēram, papildināt ar trūkstošu vārdu, vārdkopu, teikumu); - teksta sakārtošanas uzdevumi (angl. <i>matching task</i>) – piemēram, savienot jautājumu ar atbildi, savienot viedokli ar argumentu); - atvērti jautājumi (angl. <i>open ended</i>); - informācijas pārneses jautājumi (angl. <i>information transfer</i>) – tabulu, karšu, grafiku aizpildīšana.
	Lasišana (2–3 uzdevumi)	VS.O.1.2.1. Mērķtiecīgi meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā, lai izskaidrotu notikumu cēloņsakarības. VS.O.2.1.1. Atpazīst dažādu valodu un stilu elementus un stereotipus tekstos, filmās, videomateriālos, diskutē par tiem un to izcelsmi. VS.O.2.2.1. Lasa un klausās ar izpratni, patstāvīgi izvēloties savam mērķim atbilstošu stratēģiju. VS.O.3.2.3. Salīdzina dažādu vārdu lomu teikumā, vārdu saskaņošanas un saistījuma veidus (piemēram, frāzes, vārdkopas) dzimtajā valodā un svešvalodā.	Dažādu veidu pamatā autentiski teksti (piemēram, raksts, brošūra, grafiks, bloga ieraksts, ziņas, daiļliteratūras fragments, enciklopēdijas ieraksts, instrukcija). 1–2 uzdevumi veidoti, izmantojot aprakstošu tekstu (kopā apmēram 500–600 vārdu), un 1–2 uzdevumi – argumentatīvu tekstu (kopā apmēram 600–800 vārdu)	

Darbību veidi	Valodas prasmes	Standarta SR	Tekstu veidi (iedevums)	Uzdevumu veidi (atdevums)
Produktīvās darbības ar integrētiem mijiedarbības un starpniecības elementiem	Rakstīšana (2 uzdevumi)	VS.O.1.2.2. Izmanto atbilstošus svešvalodas līdzekļus, lai formulētu secinājumus, spriestu no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto dažādās saziņas situācijās. VS.O.2.3.1. Veido loģisku plānu strukturāli daudzveidīgam tekstam svešvalodā, raksta esejas vai gatavo referātus, izmantojot mērķim atbilstošu teksta struktūru (arguments, pretarguments, secinājums). VS.O.2.3.4. Publisko paša radītus tekstus, izvēloties auditorijai atbilstošu prezentācijas veidu un valodu. Atbild uz jautājumiem, izsaka savu viedokli un to atbilstoši argumentē. Uzdod jautājumus citiem prezentētājiem. VS.O.3.2.1. Pamana cilvēka izrunas īpatnības un analizē runātāja intonāciju, attieksmi un iespējamo izcelsmi. Ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas. Izmanto dažādu valodu variantu izrunu savu mērķu sasniegšanai. VS.O.3.3.1. Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām dažādās valodās, lai veidotu savu personisko izteiksmes stilu svešvalodā. Saziņā izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu.	1. uzdevumam skolēns saņem saziņas situācijas aprakstu (līdz 50 vārdiem), kuras risināšanai nepieciešams veidot tekstu un mijiedarboties ar saziņas situācijas dalībniekiem. 2. uzdevumam skolēns saņem divus iedevumus, no kuriem vismaz viens ir tekstuāls (līdz 80 vārdiem) un otrs var būt vizuāls (piemēram, karikatūra, grafiks, fotogrāfija).	1. uzdevums – e-pasts, piemēram, ieteikums, sūdzība, jautājums, instrukcija, viedoklis, pieteikums darbā (aptuveni 150 vārdu). 2. uzdevums – strukturēta argumentēta eseja (arguments, pretarguments, secinājums) par piedāvāto situāciju (aptuveni 250–300 vārdu).

Darbību veidi	Valodas prasmes	Standarta SR	Tekstu veidi (iedevums)	Uzdevumu veidi (atdevums)
Produktīvās darbības ar integrētiem mijiedarbības un starpniecības elementiem	Runāšana (gatavošanās laiks – līdz 5 min.; publiska uztāšanās formālā diskusijā – 3–5 min.; intervētāja jautājumi)	VS.O.1.1.1. Analizē valodu lomu savas identitātes izveidē. Skaidro pretrunas un neskaidrības daudzvalodu saziņā. VS.O.1.2.3. Svešvalodā izsaka savas emocijas un pamato savas domas. Noskaidro citu cilvēku attieksmi un tās iemeslus. VS.O.1.2.5. Lieto daudzveidīgas saziņas stratēģijas un ievēro valodas normas daudzvalodu kontekstā, lai uzsāktu, uzturētu saziņu un nesaprašanās gadījumā to atjaunotu. VS.O.1.2.6. Piedalās diskusijās, pauž savu viedokli, piekrišanu vai nepieņemšanu, noskaidro citu viedokļus un to pamatojumu svešvalodā. VS.O.2.3.4. Publisko paša radītus tekstus, izvēloties auditorijai atbilstošu prezentācijas veidu un valodu. Atbild uz jautājumiem, izsaka savu viedokli un to atbilstoši argumentē. Uzdod jautājumus citiem prezentētājiem. VS.O.3.2.1. Pamana cilvēka izrunas īpatnības un analizē runātāja intonāciju, attieksmi un iespējamo izcelsmi. Ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas. Izmanto dažādu valodu variantu izrunu savu mērķu sasniegšanai. VS.O.3.2.5. Raksturo svešvalodas ritma un intonācijas atšķirības salīdzinājumā ar dzimto valodu, izmanto to savā runā un rakstos. Lieto pauzes un interpunkciju atbilstoši apgūstamās valodas normām. VS.O.3.3.1. Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām dažādās valodās, lai veidotu savu personisko izteiksmes stilu svešvalodā. Saziņā izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu.	Skolēns saņem divus iedevumus, no kuriem vismaz viens ir tekstuāls (līdz 80 vārdiem) un otrs var būt vizuāls (piemēram, karikatūra, grafiks, fotogrāfija).	Runas prezentācija par sabiedriski nozīmīgu tematu. Divu dažādu dokumentu (piemēram, īss raksts un grafiks, īss bloga ieraksts un sociālā reklāma) apkopojums un analīze, lai pārliecinātu sarunas biedru par savu situācijas risinājumu. Skolēns izsaka strukturētu viedokli: formulē atklāto tēmu, apraksta dokumentos izklāstīto informāciju un izvērtē tās ticamību, izskaidro cēloņsakarības, formulē secinājumus. Skolēns noformulē ar izpētīto tēmu saistītos jautājumus/problēmas un atbild uz intervētāja jautājumiem. Jautājumu par neskaidrībām uzdošana intervētājam ir atļauta/ pieļaujama.

4. Vērtēšanas kārtība un kritēriji

Receptīvo darbību pārbaudes uzdevumos (klausīšanās un lasīšanas prasmēs) vērtē izvēlētajās un ierakstītās atbildēs. Katra pareiza atbilde – viens punkts. Vērtē rakstītā teksta saturu, nevis formu, piemēram, pareizrakstības kļūdas, kas nerada pārpratumus un neveido jaunus vārdus, neņem vērā. Savukārt citu valodu elementu izmantojumu, kas sniedz saturiski pareizu atbildi, ņem vērā.

Tā kā producēšanas uzdevumos skolēns var demonstrēt sniegumu dažādās kvalitātes gradācijās, būtiski uzdevumu aprakstā iekļaut kritērijus, saskaņā ar kuriem iespējams izvērtēt skolēna snieguma kvalitāti. Rakstīšanas un runāšanas uzdevumu izpilde tiek vērtēta saskaņā ar izstrādātajiem snieguma līmeņu aprakstiem (1. pielikums).

Skolēna iegūto punktu summu katrā daļā un iegūto punktu summu visā darbā izsaka procentuālā izteiksmē. Minimālais iegūto procentu skaits vidusskolas optimālā līmeņa VPD nokārtošanai ir 20 %, kas apliecina skolēna spēju lietot valodu personiskajā jomā. B2 līmeņa iegūšanai teorētiski nepieciešami 60–65 %, kas apliecina pietiekamas zināšanas valodas lietojumam arī sabiedriskajā, mācību un ar darbu saistītā jomā.

Rakstīšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji

VPD rakstīšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji balstās uz standartā formulētajiem SR un EKP valodu apguvei. Rakstīšanas uzdevumu vērtēšanā izmanto analītisko pieeju, kas ļauj novērtēt atsevišķus teksta parametrus, par katru no tiem piešķirot punktus, kas atbilst vērtēšanas kritērijiem. Katra VPD rakstīšanas uzdevuma kopējo vērtējumu ietekmē skolēna sniegums četros dažādos parametros: **saturs un uzdevuma izpilde**, **organizācija un tekstveide**, **valodas līdzekļu** (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) **daudzveidība**, **valodas lietojuma pareizība un precizitāte** (leksika, gramatika un pareizrakstība). Katru uzdevumu vērtē atsevišķi.

- **Saturs un uzdevuma izpilde** – vērtē teksta atbilstību uzdevuma prasībām un mērķauditorijas vajadzībām. Piemēram, vērtējot vēstuli, ņem vērā, vai un cik precīzi vēstules teksts atbilst iedevuma situācijai. Esejā vērtē, cik precīzi teksts apkopo iedevuma saturu, vai izteiktais viedoklis ir pamatots ar atbilstošiem argumentiem un piemēriem.
- **Organizācija un tekstveide** – vērtē teksta uzbūvi un saistītumu, t. i., vai teikumi un teksta daļas savstarpēji saistītas, vai lietoti atbilstoši un daudzveidīgi saistītājpāreides. Piemēram, esejā būtisks ir teksta dalījums rindkopās, ievērojot principu, ka katru rindkopu veido loģiski izklāstīta, vienota doma, bet, rakstot vēstuli, jāievēro vēstules mērķis un noformējuma principi: ievads (sveiciens, uzruna un, piemēram, pateicība par iepriekš saņemto vēstuli), galvenā daļa un vēstules nobeigums (atvadišanās, pateicība, novēlējumi, cerība uz tikšanos, paraksts).

Atšķirībā no līdzšinējās vērtēšanas sistēmas jaunā vērtēšanas sistēma ir saskaņota ar EKP, paredzot gramatiku un leksiku vērtēt kopā, nevis atsevišķi, kā tas bija līdz šim.

- **Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība** – vērtē, cik plašs ir tekstā lietotais vārdu krājums (vārdu un izteicienu dažādība, vārdu savienojumi utt.) un gramatisko formu dažādība jaunveidotajā tekstā, kā arī to atbilstība dotajai situācijai. Tāpat uzmanība tiek pievērsta tam, vai teksta veidošanā pārāk daudz netiek izmantota leksika no uzdevuma nosacījumiem.
- **Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)** – vērtē gramatikas un vārdu krājuma izvēles precizitāti un pareizu lietojumu, piemēram, vai neprecīzi veidotas gramatiskās konstrukcijas un kļūdas vārdu pareizrakstībā netraucē uztvert tekstā izteikto domu. Būtisks ir arī tas, cik sistemātiskas ir pareizrakstības kļūdas skolēna tekstā.

Runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji

Arī VPD runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji balstās uz standartā formulētajiem SR un EKP valodu apguvei un to vērtēšanā izmanto analītisko pieeju, kas ļauj novērtēt atsevišķus teksta parametrus, par katru no tiem piešķirot punktus atbilstoši vērtēšanas kritērijiem. Runāšanas kopējo vērtējumu ietekmē skolēna sniegums piecos dažādos parametros: **sagatavotā runa** (organizācija, argumentācija un iedevumu izmantošana), **mijiedarbība informācijas nodošanā** (jautājumu izpratne

un atbildes uz jautājumiem), **valodas bagātība** (valodas apjoms, diapazons), **valodas līdzekļu lietojuma pareizība** (gramatiski pareizs un leksiski precīzs valodas lietojums) un **valodas plūdums** (izruna, uzsvare, ritms un intonācija).

- **Sagatavotā runa** – izvērtē VPD laikā skolēna sagatavotās publiskās runas saturu, izteikto viedokļu pamatotību, teksta organizāciju, argumentāciju un iedevumu analīzi.
- **Mijiedarbība informācijas nodošanā** – vērtē skolēna spēju sadarboties, pārliecinot atbildot uz intervētāja jautājumiem, piemēram, precīza jautājumu izpratne un izvērsta atbildes uz jautājumiem.

Līdzīgi kā rakstīšanas uzdevumos arī runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji paredz gramatiku un leksiku vērtēt kopā.

- **Valodas bagātība** – vērtē izmantotās leksikas apjomu un gramatisko struktūru diapazonu: proti, vai skolēns izmanto piedāvātajai saziņas situācijai atbilstošus un daudzveidīgus valodas līdzekļus.
- **Valodas līdzekļu lietojuma pareizība** – vērtē, vai skolēns lieto gramatiski pareizu un leksiski precīzu valodu.
- **Valodas plūdums** – vērtē izrunu, vārdu un teikumu uzsvaru, valodas ritmu un intonācijas atbilstību situācijai.

5. Piekļuves nosacījumi

VPD netiek izvirzīti noteikti piekļuves nosacījumi.

6. Palīglīdzekļi, kurus atļauts izmantot valsts pārbaudes darba laikā

VPD nav paredzēts izmantot palīglīdzekļus.

7. Rīcības vārdu raksturojums

Visos izziņas darbības līmeņos uzdevumu nosacījumos tiek lietoti darbības vārdi, kas nosauc galvenās valoddarbības:

- lasīšana – lasīt (izlasīt);
- rakstīšana – rakstīt, uzrakstīt;
- klausīšanās – klausīties;
- runāšana – izteikt viedokli, uzdot jautājumu, atbildēt uz jautājumu.

Uzdevumu nosacījumu formulējumos var tikt iekļauti vārdi, kas pārbauda skolēna zināšanas un valodas darbības četros izziņas darbības līmeņos (5. tabulā apkopoti kognitīvajam līmenim raksturīgie darbības vārdi latviešu valodā). VPD uzdevumu nosacījumos šos darbības vārdus izmanto attiecīgajā svešvalodā.

5. tabula. SOLO taksonomijas saikne ar uzdevumu nosacījumiem

Noteikšana jeb identificēšana	Klasificēšana, raksturošana	Analīze, izvērtēšana	Pārveide, radīšana
atrast, izvēlēties (no teksta), minēt piemēru (no teksta), nosaukt, noteikt jeb identificēt	grupēt, izvēlēties (no piedāvātā kopuma), klasificēt, noteikt jeb diferencēt, papildināt, sakārtot, skaidrot, izskaidrot	analizēt, minēt piemēru (no pieredzes), izvērtēt, pamatot, salīdzināt, secināt, vērtēt	iesaistīt (tekstā), interpretēt, izmantot, pārveidot, sagatavot, veidot

PIELIKUMI

1. pielikums

Skolēnu snieguma līmeņu apraksti rakstīšanas un runāšanas uzdevumos

Rakstīšanas uzdevumu vērtēšana

1. rakstīšanas uzdevuma (interaktīvs teksts) vērtēšanas kritēriji (12 punktu)

Vērtēšanas kritēriji	Snieguma apraksts, punkti			
Saturs un uzdevuma izpilde	Teksts neatbilst uzdevuma nosacījumiem.	Teksts daļēji atbilst uzdevuma nosacījumiem.	Teksts atbilst saziņas situācijai, iespējama atkārtotā vai novirze no uzdevuma nosacījumiem.	Teksts pilnībā atbilst saziņas situācijai un uzdevuma nosacījumiem.
Organizācija un tekstveide		Tekstā daži savstarpēji saistīti teikumi un daži noformējuma elementi.	Uzdevumam daļēji atbilstošs teksta noformējums, dalījums rindkopās un teksta saistījums.	Uzdevumam atbilstošs teksta noformējums, dalījums rindkopās un teksta saistījums.
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība		Uzdevuma izpildei ierobežots vārdu krājums un gramatiskās struktūras, un/vai pārsvarā lietots teksts no uzdevuma nosacījumiem.	Uzdevuma izpildei un komunikācijai pietiekams vārdu krājums un gramatiskās struktūras.	Efektīvai uzdevuma izpildei un skaidrai komunikācijai atbilstošs vārdu krājums un gramatiskās struktūras.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)		Valodas lietojums daļēji saprotams, atsevišķas gramatiskās struktūras, vārdu savienojumi un vārdi ir pareizi uzrakstīti.	Valodas lietojums daļēji precīzs, tomēr kļūdas valodas lietojumā var radīt pārpratumus.	Pietiekama valodas lietojuma precizitāte, nedaudzās kļūdas netraucē/neietekmē komunikāciju.
	0 punktu.	1 punkts.	2 punkti.	3 punkti.

2. rakstīšanas uzdevuma (argumentatīvs teksts) vērtēšanas kritēriji (20 punktu)

Vērtēšanas kritēriji	Snieguma apraksts, punkti					
Saturs un uzdevuma izpilde	Teksts neatbilst uzdevuma nosacījumiem./ Teksta apjoms nesasniedz 100 vārdus.	Mēģinājums rakstīt par tematu.	Daļēji uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, pārstāstot informāciju no iedevuma un savas personiskās pieredzes.	Pārsvarā uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, apkopojot informāciju no iedevuma, pamatojot savu viedokli ar atsevišķiem piemēriem.	Uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, apkopojot informāciju no iedevuma, formulējot problēmu/jautājumu, izvēršot un pamatojot savu viedokli ar argumentiem un piemēriem.	Uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, apkopojot svarīgāko informāciju no iedevuma, formulējot problēmu/jautājumu, izvēršot un pārliecinoši pamatojot savu viedokli ar argumentiem un piemēriem.
Organizācija un teksteide		Teksts daļēji saistīts, domas virzība dažviet ir uztverama.	Saistvārdi un rindkopas daļēji atbilst teksta organizācijas nosacījumiem un satura izklāstam.	Pārsvarā strukturēts teksts; saistvārdi un rindkopas daļēji atbilst teksta organizācijas nosacījumiem un satura izklāstam.	Loģiski strukturēts teksts; saistvārdi un rindkopas pārsvarā atbilst teksta organizācijas nosacījumiem un satura izklāstam.	Skaidrs, loģiski strukturēts teksts; saistvārdi un rindkopas pilnībā atbilst teksta organizācijas nosacījumiem un satura izklāstam.
Valodas līdzekļu (vārdu krājuma un gramatisko struktūru) daudzveidība		Ļoti ierobežoti valodas līdzekļi.	Ierobežots savu vārdu krājums un vienkāršas gramatiskās struktūras, kas bieži atkārtojas.	Pietiekams vārdu krājums, lai izteiktos vienkāršā veidā, lietojot gramatiskās pamatstruktūras.	Pietiekami bagāts vārdu krājums un kompleksas gramatiskās struktūras, kas pārsvarā izmantotas atbilstoši kontekstam.	Bagāts vārdu krājums un kompleksas gramatiskās struktūras, kas izmantotas atbilstoši kontekstam.
Valodas lietojuma pareizība un precizitāte (leksika, gramatika un pareizrakstība)		Valodas lietojums pārsvarā ir kļūdainš un tikai daļēji saprotams.	Valodas lietojums bieži ir kļūdainš, bet saprotams.	Valodas lietojums ir saprotams, lai gan teikumi vai vārdi ir kļūdaini.	Valodas lietojums ir pārsvarā precīzs, nedaudzās nesistemātiskās kļūdas netraucē saprast rakstīto.	Valodas lietojuma precizitāte un pareizība pārsvarā ir augsta.
	0 punktu.	1 punkts.	2 punkti.	3 punkti.	4 punkti.	5 punkti.

Runāšanas uzdevumu vērtēšanas kritēriji

Vērtēšanas kritēriji		Snieguma apraksts, punkti					
Uzdevuma izpilde (10 punktu)	Sagatavotā runa (organizācija, argumentācija un iedevumu izmantošana)	Nolasa oriģinālo tekstu vai savus pierakstus.	Atbildē ietver dažus uzdevuma nosacījumus. Sniedz galvenokārt atsevišķus, savstarpēji nesaistītus apgalvojumus.	Daļēji izpilda uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir saprotams, saistīts ar uzdevumā un iedevumos piedāvāto informāciju.	Daļēji izpilda uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir saprotams un daļēji strukturēts, pamatots ar argumentiem vai piemēriem, pārstāsta uzdevumā un iedevumos piedāvāto informāciju.	Izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir strukturēts, pamatots ar argumentiem un piemēriem no savas pieredzes, salīdzina uzdevumā un iedevumos piedāvāto informāciju.	Pilnībā izpilda visus uzdevuma nosacījumus. Izteiktais viedoklis ir skaidri strukturēts, pamatots ar argumentiem un piemēriem no citām mācību jomām, analizē uzdevumā un iedevumos piedāvāto informāciju.
	Mijiedarbība informācijas nodošanā (jautājumu izpratne un atbildes uz jautājumiem)	Nesniedz atbildi uz jautājumiem.	Atbild uz dažiem jautājumiem, izmantojot atsevišķus vārdus un vienkāršas frāzes.	Atbild uz jautājumiem ar intervētāja palīdzību. Sniedz īsas un vienkāršas atbildes, izmantojot iegaumētas frāzes.	Pārsvārā uzdevuma nosacījumiem atbilstošs teksta saturs, apkopojot informāciju no iedevuma, pamatojot savu viedokli ar atsevišķiem piemēriem.	Droši un argumentēti atbild uz visiem jautājumiem, sniedzot atbilstošas izvērstas atbildes, un atsaucas uz iepriekš teikto.	Pārliecinoši un argumentēti atbild uz visiem jautājumiem, sniedzot precīzas, izvērstas atbildes, un akcentē paralēles ar iepriekš teikto.
Vārdu krājums, gramatika, valodas plūdums un izruna (15 punktu)	Valodas bagātība (valodas apjoms, diapazons)	Valodas lietojums nepietiekams, lai novērtētu.	Bieži atkārtoti vienas un tās pašas frāzes, lai mēģinātu noformulēt domu.	Lieto ierobežotu vārdu krājumu un vienkāršas un vienvēidīgas struktūras, lai izteiktos par doto kontekstu.	Lieto pietiekamu vārdu un struktūru krājumu, lai spētu izteikties vispārīgi un aprakstoši, un/vai pārmērīgi izmanto iedevuma leksiku.	Lieto saziņas situācijai piemērotus valodas līdzekļus. Pietiekams vārdu krājums, lai spētu brīvi izteikties par dažādiem tematiem, reti kad meklē vārdus vai izsakās aprakstoši.	Izmanto piedāvātajai saziņas situācijai atbilstošus un daudzveidīgus valodas līdzekļus. Ir bagāts vārdu krājums, lai spētu sniegt skaidru salīdzinājumu, izteiktu argumentētu viedokli, īpaši nemeklējot vārdus.
	Valodas līdzekļu lietojuma pareizība (gramatiski pareizs un leksiski precīzs valodas lietojums)		Valodas līdzekļu lietojums ir daļēji saprotams.	Izmanto biežāk lietotos valodas līdzekļus ar kļūdām, kuras dažreiz traucē uztvert teikto.	Diezgan pareizi izmanto biežāk lietotos valodas līdzekļus, kļūdas netraucē saziņai.	Pārsvārā pareizi lieto dažādus valodas līdzekļus, nedaudzās kļūdas un pārtiekšanās netraucē saziņai.	Pārsvārā runā gramatiski pareizi un leksiski precīzi. Nav kļūdu, kas rada pārpratumus.
	Valodas plūdums (izruna, uzsvari, ritms un intonācija)		Runā izmanto ļoti īsus, izolētus teikumus.	Runā ar biežām pauzēm, izmantojot atsevišķus teikumus. Izrunas kļūdas var kavēt izpratni.	Runā ar vilcināšanos, meklējot vārdus. Izrunas kļūdas nekavē izpratni.	Runā diezgan tekoši. Izvēloties piemērotus teikumus, iespējamas pauzes nevietā. Izrunā iespējamas nelielas kļūdas.	Runā tekoši. Pauzes ir pamatotas. Izruna un intonācija ir pārsvārā mērķvalodai atbilstoša.
		0 punktu.	1 punkts.	2 punkti.	3 punkti.	4 punkti.	5 punkti.

2. pielikums

Svešvalodā plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti optimālajā apguves līmenī

Optimālais apguves līmenis
1. Valodas loma sabiedrībā
VSK.VS.Li.1.1. Katrai saziņas situācijai ir konteksts, kurā laiks, vieta un dalībnieki, savstarpēji vienojoties, nosaka saziņas saturu un formu.
VS.O.1.1.1. Analizē valodu lomu savas identitātes izveidē; skaidro pretrunas un neskaidrības daudzvalodu saziņā.
VS.O.1.1.2. Analizē un skaidro saziņas situācijas dalībnieku lomas un nolūkus (arī daļēji literatūrā un publicistikā).
VSK.VS.Li.1.2. Mēs izmantojam valodu, lai veidotu attiecības, apmainītos ar informāciju, noskaidrotu un izteiktu viedokli, izprastu, plānotu un novērtētu savu un citu rīcību.
VS.O.1.2.1. Mērķtiecīgi meklē nepieciešamo informāciju svešvalodā, lai izskaidrotu notikumu cēloņsakarības.
VS.O.1.2.2. Izmanto atbilstošus svešvalodas līdzekļus, lai formulētu secinājumus, spriestu no konkrētā uz vispārīgo un no vispārīgā uz konkrēto dažādās saziņas situācijās.
VS.O.1.2.3. Svešvalodā izsaka savas emocijas un pamato savas domas; noskaidro citu cilvēku attieksmi un tās iemeslus.
VS.O.1.2.4. Kopīgi plāno un īsteno daudzvalodu projektu; meklē un apkopo nepieciešamos resursus grupas mērķu sasniegšanai; izvērtē savu un citu sniegumu.
VS.O.1.2.5. Lieto daudzveidīgas saziņas stratēģijas un ievēro valodas normas daudzvalodu kontekstā, lai uzsāktu, uzturētu saziņu un nesaprašanās gadījumā to atjaunotu.
VS.O.1.2.6. Piedalās diskusijās, pauž savu viedokli, piekrišanu vai nepieņemšanu, noskaidro citu viedokļus un to pamatojumu svešvalodā.
VSK.VS.Li.1.3. Valoda ir līdzeklis citu mācību priekšmetu apguvē, lai paplašinātu jau apgūtās zināšanas un iegūtu starptautisku pieredzi.
VS.O.1.3.1. Lieto svešvalodas starpdisciplināriem mācību mērķiem; izmanto dažādus resursus (piemēram, izglītojošus videoierakstus, populārzinātniskus rakstus).
VS.O.1.3.2. Piedalās starptautiskās debatēs un konferencēs par sev interesējošiem tematiem klātienē vai virtuālā vidē.
2. Teksts un tekstveide
VSK.VS.Li.2.1. Teksts ir izpētes objekts, kas ļauj izprast verbālās un neverbālās saziņas īpatnības attiecīgajā valodā.
VS.O.2.1.1. Atpazīst dažādu valodu un stilu elementus un stereotipus tekstos, filmās, videomateriālos, diskutē par tiem un to izcelsmi.
VS.O.2.1.2. Filmās un videomateriālos pamana neverbālās saziņas elementus, tos izmanto starpkultūru saziņā.
VSK.VS.Li.2.2. Zināšanas par rakstīto un runāto tekstu formu daudzveidību ļauj izvērtēt teksta saturu un mērķtiecīgi izmantot tekstus savām personiskajām, profesionālajām un akadēmiskajām vajadzībām.
VS.O.2.2.1. Lasa un klausās ar izpratni, patstāvīgi izvēloties savam mērķim atbilstošu stratēģiju.
VS.O.2.2.2. Salīdzina grafisko un audio/video tekstu uzbūvi svešvalodā; pārveido tekstu no viena veida citā atbilstoši auditorijas vajadzībām.
VS.O.2.2.3. Analizē tekstu saturu un autoru argumentus, izvērtē to kvalitāti un ticamību, izmanto iegūto informāciju savu tekstu veidošanā svešvalodā.
VS.O.2.2.4. Nosaka un salīdzina tekstveides līdzekļus (piemēram, salīdzinājumi daļēji literatūrā), kas veido teksta funkcionālo stilu attiecīgajā svešvalodā.
VSK.VS.Li.2.3. Teksta plānošana, veidošana, uzlabošana un publiskošana ir radošs process, kura laikā autors saskaņo savas idejas ar attiecīgās valodas normām.
VS.O.2.3.1. Veido loģisku plānu strukturāli daudzveidīgam tekstam svešvalodā, raksta esejas vai gatavo referātus, izmantojot mērķim atbilstošu teksta struktūru (arguments, pretarguments, secinājums).

VS.O.2.3.2. Kopīgi veido tekstus svešvalodā (piemēram, stāstus, filmas); radoši izmanto savas un citu idejas, lai papildinātu teksta saturu un uzlabotu tā formu; analizē citu tekstus/filmas, aizstāv un pamato savu viedokli.
VS.O.2.3.3. Analizē savu tekstu svešvalodā atbilstoši izvirzītajiem kritērijiem (piemēram, tekstveides principu ievērošana), izdara secinājumus par to kvalitāti; kopīgi rediģē un uzlabo tekstus (t. sk., izmantojot IKT rīkus).
VS.O.2.3.4. Publisko paša radītus tekstus, izvēloties auditorijai atbilstošu prezentācijas veidu un valodu; atbild uz jautājumiem; izsaka savu viedokli un to atbilstoši argumentē; uzdod jautājumus citiem prezentētājiem.
3. Valodas sistēma
VSK.VS.Li.3.1. Valodas apguves stratēģijas ir nepieciešamas, lai apzinātu savas esošās zināšanas, mobilizētu nepieciešamos leksiskos un sintaktiskos resursus un plānotu valodas izaugsmi.
VS.O.3.1.1. Patstāvīgi izvēlas un izmanto valodu apguves stratēģijas savu prasmju uzlabošanai.
VS.O.3.1.2. Vērtē savu un klasesbiedru svešvalodu zināšanu līmeni un pamato savu viedokli (piemēram, izmantojot Eiropas Valodu portfeli).
VSK.VS.Li.3.2. Lingvistiskā kompetence ir spēja lietot fonētikas, morfoloģijas, leksikas un sintakses zināšanas saziņā.
VS.O.3.2.1. Pamana cilvēka izrunas īpatnības un analizē runātāja intonāciju, attieksmi un iespējamo izcelsmi; ievēro apgūstamās valodas runas un rakstu normas; izmanto dažādu valodu variantu izrunu savu mērķu sasniegšanai.
VS.O.3.2.2. Izmanto zināšanas par vārdu daļām, lai atklātu nezināmo vārdu nozīmi un veidotu jaunus vārdus.
VS.O.3.2.3. Salīdzina dažādu vārdu lomu teikumā, vārdu saskaņošanas un saistījuma veidus (piemēram, frāzes, vārdkopas) dzimtajā valodā un svešvalodā.
VS.O.3.2.4. Izmanto dažādas vārdnīcas un tēzaurus, lai papildinātu savu vārdu krājumu; kritiski izvērtē un radoši lieto savu vārdu krājumu personiskajā, sociālajā un lietiskajā saziņā.
VS.O.3.2.5. Raksturo svešvalodas ritma un intonācijas atšķirības salīdzinājumā ar dzimto valodu, izmanto to savā runā un rakstos; lieto pauzes un interpunkciju atbilstoši apgūstamās valodas normām.
VSK.VS.Li.3.3. Valodas lietotāja identitāti veido dažādu valodu resursu prasmīga izmantošana.
VS.O.3.3.1. Izmanto zināšanas par gramatiskām konstrukcijām dažādās valodās, lai veidotu savu personisko izteiksmes stilu svešvalodā; saziņā izmanto daudzveidīgas teikuma struktūras un vārdu krājumu.
VS.O.3.3.2. Veido kritērijus dažādu valodu sistēmu analīzei (piemēram, simboli, vārdu etimoloģija, teikuma veidi).

3. pielikums

Valsts pārbaudes darba programmā un valsts pārbaudes darba paraugā lietotie kodi

Atsaucei uz standartu* mācību priekšmetu kursu programmu paraugos izmantoti šādi plānoto skolēnam sasniedzamo rezultātu (SR) un lielo ideju (Li) kodi. (Standarta pielikumi, kuros lietoti šie kodi, atrodami [Skola2030 tīmekļa vietnē](#).)

SR kodi

Piemērs:

VL.	O.	2.1.
Mācību joma (visu mācību jomu apzīmējumus sk. tabulā)	Kursa apguves līmenis (visu kursu apguves līmeņu apzīmējumus sk. tabulā)	Mācību jomas SR kārtas numurs standartā
		2.1. Izvēlas, atlasa un izmanto informāciju no dažādiem avotiem sava teksta izveidei saskaņā ar konkrētajām vajadzībām un mācību mērķiem. 2.1. Lai daudzpusīgi izzinātu noteiktu problēmu, jautājumu vai tematu un veidotu savu tekstu, mērķtiecīgi izvēlas, kārtā, analizē un vērtē informāciju, salīdzinot dažādos avotos publicēto tekstu saturu un tajos izmantotos valodas līdzekļus. 2.1. Pēta valodas un literatūras jautājumu atspoguļojumu plašsaziņas līdzekļos, lai pēc noteiktiem kritērijiem izvērtētu informāciju un veidotu spriedumus par šo ziņu kvalitāti, aktualitāti un izmantojamību savu tekstu izveidei.

Li kodi

Piemērs:

VSK.	S.	Li.6.
Vispārējās vidējās izglītības pakāpe	Mācību joma	Mācību jomas SR kārtas numurs standartā
		6. Jebkurš informācijas avots, kas ataino norises sabiedrībā pagātnē un mūsdienās, ir vērtējams kritiski.

Kursu apguves līmeņu apzīmējumi

V	Vispārīgais līmenis
O	Optimālais līmenis
A	Augstākais līmenis

Mācību jomu apzīmējumi

V	Valodu mācību joma				
	<table> <tr> <td>VL</td><td>Latviešu valoda</td></tr> <tr> <td>VS</td><td>Svešvaloda</td></tr> </table>	VL	Latviešu valoda	VS	Svešvaloda
VL	Latviešu valoda				
VS	Svešvaloda				
K	Kultūras izpratnes un pašizpausmes mākslā mācību joma				
S	Sociālā un pilsoniskā mācību joma				
D	Dabaszinātņu mācību joma				
M	Matemātikas mācību joma				
T	Tehnoloģiju mācību joma				
F	Veselības, drošības un fiziskās aktivitātes mācību joma				

* Ministru kabineta 2019. gada 3. septembra noteikumi Nr. 416 "Noteikumi par valsts vispārējās vidējās izglītības standartu un vispārējās vidējās izglītības programmu paraugiem".

**DOMĀT.
DARĪT.
ZINĀT.**

Valsts izglītības satura centra īstenotā projekta "Kompetenču pieeja mācību saturā" mērķis ir izstrādāt, aprobēt un pēctecīgi ieviest Latvijā tādu vispārējās izglītības saturu un pieeju mācīšanai, lai skolēni gūtu dzīvei 21. gadsimtā nepieciešamās zināšanas, prasmes un attieksmes.

Projekts Nr. 8.3.1.1/16/I/002 Kompetenču pieeja mācību saturā

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
Eiropas Sociālais
fonds

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ